

VOINTA POPORULUI

On. „Palatul Cultural” pentru Bibliotecă
Arad

ZIAR DE PROPAGANDĂ NAȚIONALĂ

ABONAMENTUL:

Pe un an 100 lei :: Pe jumătate an 50 lei.
Pe trei luni 25 lei.

APARE ÎN FIECARE DUMINECĂ
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Strada Moise Nicoară Numărul 1, etajul I.

Jidovimea dela noi se agită.

E mare fierbere în țară, de astădată nu între fii națiunii române, cari rămân neîmpăimântați la amenințările lui Trozki, Cicerin și alți jidănași ajunși atotputernici cârmuitori ai pravoslavniciei Rusii de altă dată, ci frica, neliniștea, nesiguranța stăpânește azi întreaga jidovimea din România-Mare, din cauza legii pentru câștigarea dreptului de cetățenie română, care se arată a fi aspră și care pretindem să fie respectată de toți locuitorii acestei mândre țări precum și de comisiile cari se vor pronunța în toate chestiunile de cetățenie. De ce atâta spaimă, atâta teamă de legea aceasta printre jidovimea din România?

Cunoaștem firea jidanului, a presei jidovești dela noi din țară, care țipă, sbieră atunci când scopurile lor josnice, manoperile lor subversive sunt descoperite de către oamenii Statului când sunt demascați înaintea autorităților statului când se simt că atacurile lor îndreptate contra noastră în mod ascuns, sunt respinse la timp cu energie și dispreț.

Ce vă doare azi legea de cetățenie, să vede că vă taie socotelile. Până ieri, alaltăieri afirmați cu toții că sunteți unguri de legea mozaică, vă revoltați, făceați proteste, interveneați la Liga Națiunilor calomniați această scumpă țară unde ați năpădit ca lăcustele că nu vă dă drepturi că sunteți oprimați, cereați străinătății ca Statul român să-și facă legile sale, să-și aranjeze situația internă după placul și propunerile voastre. Dacă ați fost per-

sécutați în România-Mare pentru că nu ați părăsit-o, pentru că nu o părăsiți acum când se pretinde ca fiecare locuitor în Teritoriile alipite să-și înainteze cererea pentru câștigarea dreptului de cetățean român fără deosebire de naționalitate.

Noi românii ar trebui să ne revoltăm că se pretinde dela noi ca să cerem cetățenia română, nu voi sunteți în drept a vă revolta, căci voi a-ți optat pentru cetățenia maghiară, v-ați repatriat în Ungaria, însă văzând că acolo nu sunteți iubiți de maghiari, a-ți luat iarăși drumul spre România unde vă faceți afacerile, mendrele nestângeniți de nimenea, ba, chiar în detrimentul Românilor de aici pe cari nu-i lăsați să trăiască în țara câștigată cu sângelul fiilor națiunii române. Vă convine situația aceea de-a rămânea și pe mai departe nestângeniți de nimenea în gheșeturile voastre murdare de a specula în mod nerușinat poporul român fără de a avea vr'o îndatorire față de acest Stat pe care-l batjocuriți.

Presa voastră atât cea de dincolo de Carpați cât și cea de dincoace și-a început cunoscutele văicărel, tânguier, e plină de ocară, de amenințări, face apel la întreaga jidovime din teritoriile alipite de a-și pretinde drepturile ei la cetățenie fiind ei cetățeni fideli ai Statului după cum afirmă uniunile evreești din Ardeal, Banat, Maramurăș, în colonele ziarului jidovesc „Uj Kelet” din Cluj.

Maramurășul a fost reprezentat la această adunare a tuturor partidelor, or-

ganizațiilor jidovești prin dl. dr. Fried Avram care desigur afirmă că și Maramurășul e așa de loial ca și Uniunea Evreilor pământeni din vechiul Regat.

Oare loialitate înseamnă obraznicia dlui Elefant din Maramurăș dle dr. Fried atunci când călcând legile țării în picioare își face emisiune de hârtie monedă jidovească cu inscripții jidovești după cum a fost anunțat cazul în Nr. 100 din 6 Mai al ziarului „Universul”.

Această monedă hârtie jidovească are putere de cumpărare se plătește cu ea să cumpără cu ea. Valorile sunt de 25, 50 bani 10 Lei 25, 50, 75, 125 Lei sunt stampilate cu stampila Emitentului. E lucru ciudat, însă în țara lui Mihályi Péter ne putem aștepta la surprize și mai mari decât aceasta. Ne întrebăm unde sunt autoritățile statului din Maramurăș, unde sunt șefii siguranței, directorii financiari nici unul n'a avut cunoștință de crima aceasta?

Banca Națională și-a aflat un concurent de emisiune, nu știm dacă îi va fi pe plac. În chestia de față așteptăm cuvântul decisiv a miniștrilor de finanțe, de justiție pentru a le mai trece pofta de a-și face monedă jidovească în România-mare.

Moneta metalică. Ministerul de finanțe a fost înștiințat că monetăria franceză din Paris a expediat în România un nou transport de 600 casete cu monedă metalică reprezentând circa 10 mil. lei. Expedițiunea s'a făcut pe vaporul „Strasbourg” care va sosi în curând într-unul din porturile noastre.

În total avem până în prezent o cantitate de monedă metalică de aproape 70 milioane lei.

Se crede că până cel mai târziu în luna Iunie vom avea 100 mil. și atunci se va pune în circulație.

Imnul tineretului fascist.

(Pe melodia marșului fascist „Giovinezza”).

Tinerețe, tinerețe

Vreme de-așteptare nu-i

A ajuns Românul-o jale

Și străin în țara lui!

De război greu în care

Sângerat-am toți Românii

Azi se folosește pleava

De partide și străinii!

Num'a lor e țara asta

Num'a ei pot să vorbească,

Ei pot stăpâni și roade

Liber vraga românească.

Dacă nu vă strângeți rândul,

Dacă nu luptați cu noi,

Sunteți hărăziți sclăviei

Liftei rele dela noi...

Tinerețe românească

Nu e vreme de-așteptare

Ori te înrolezi în fascii,

Ori te-așteaptă zile amare.

La răspântia la care

Am ajuns prin neunire,

Tinerime românească,

Nu mai e altă eșire

Decât lupta cu Fascismul

Care vrea scăparea țării

De bandiți, de hoți, de lifte

Și din ghiarele pierzării!

O răscoală țărănească și o încercare de unire la Șepreus.

— În anii 1824 și 1825. —

De Dr. Gh. Ciuhandu.

— Urmare —

Investigația mai tare, fără lucruri mai de seamă decât numai pentru a șicana și umili, încă și în 10 Iulie, când vine la ordine de zi chestiunea aplicării sigilelor comnelor din apropiere pe jalba șepreusenilor către împăratul. Comisia face ce face și scoate la iveală, că acele sigile s'ar fi aplicat în mod clandestin!

La urma urmelor, a nu se da acest răspuns ar fi însemnat, poate, că satul care și-ar fi dat deschis, sigilul pe jalba din chestiune, ca un semn de atașare pe față la revolta șepreusenilor — ar fi pățit-o ca aceștia!

Comisia de investigație la 11 Iulie când își făcea raportul în scris către comitat, ne mai

Prețul unui exemplar 2 Lei.

Moartea locotenentului aviator Sava.

Aviația română înregistrează iarăși o nouă pierdere prin moartea bravului și curajosului locotenent aviator Sava, care în urma aparatului defectuos a căzut în ziua de 7 Maiu dela o înălțime considerabilă aflându-și moartea în valurile Mureșului.

Moare în floarea vieții în exercitiul funcției care o avea de-a proba aparatele ce se construiesc la fabrica Marta.

Camarade Sava, pierderea ta lasă un imens gol în inimile noastre întristate, căci ne-ai părăsit pentru totdeauna. Te-am cunoscut pe front unde îți îndeplineai cu prisosință datorința față de patrie și rege, unde a-ți înfruntat toate primejdiile dușmane apărându-ți cu vitejie scumpa țară.

Pronia cerească te-a păzit de loviturile dușmane ca azi în timp de pace într-o zi frumoasă de Maiu să-ți afli moartea în Mureșul spumegos din vina aparatului defectuos construit rău de mână omenească păcătoasă.

Ne-ai părăsit pentru totdeauna lăsându-ne pe toți nemângâiați, cari îți cunoșteam sufletul nobil.

Te-ai jertfit pe tine pentru a da camarazilor tăi aparate bune de sburat pentru a nu se neferici ca tine.

Durerea noastră e grozavă ne mai știindu-te pe tine între cei vii, ne mai auzind sbornăitul aparatului tău. Te deplângem cu toții păstrându-te pe veci în memoria Neamului românesc.

Români săriți în ajutorul studenților.

Studenții sunt școlarii dela școlile cele mai înalte numite universități. Din aceste școli ies conducătorii și oamenii de seamă ai unei țări, ca: miniștri, mitropoliți, episcopi, prefecți, doctori, profesori, preoți, ingineri, ofițeri și așa mai departe.

Noi avem 4 Universități: una în București, a doua în Iași, a treia în Cluj și a patra în Cernăuți.

La aceste universități învață peste douăzeci de mii de studenți.

Cea mai mare parte dintre studenții universităților noastre sunt de obârșie curat românească, după cum se și cuvine și e drept. Însă printre dâșii se găsesc mulți, ba la unele universități chiar foarte mulți studenți, care deși cetățeni români, sunt de obârșie străină ca: jidani, ruși, unguri, nemți, bulgari. Și aceștia vor să fie și conducătorii de mâne ai țării noastre.

Studenții români însă o duc foarte greu, căci cea mai mare parte dintre ei sunt săraci și n-au cu ce trăi.

Studenții străini, lipsiți de mijloace, o duc bine, având belșug în toate. Ei sunt ajutați de neamul lor cu tot ce le trebuie: cărți, haine, hrană și locuință, apoi:

Studenții străini au ospătăriile lor, numite cantine, și case de locuit numite cămine, așa că ei ne mai având grija zilei de mâine și având toate din belșug sunt sănătoși, volnici și-și pot căuta în pace de învățătură, pe când studenții români trebuie să alerge din zi în noapte ca să-și poată câștiga o bucată de pâine.

De studenții noștri, puțini s-au îngrijit până acum.

Din această pricină ei trăiesc în cea mai neagră sărăcie. Sunt studenți, cari nu mănăcă cu zilele; dorm prin . . . pe sub garduri și ziduri, umblă desculți și sdrențoși (surtuc), n-au cărți pe ce să învețe, însăfârșit sufăr ca mucenicii nu mai ca să poată învăța carte.

Plâng când scriu de suferința bietilor noștri studenți, iar condeiul meu nu-l mai moi în cerneală, ci în lacrimile durerii ce-mi umplu ochii.

Și să nu uităm un lucru: cea mai mare parte dintre studenții săraci sunt feciori de țărani.

Datoria noastră a tuturor românilor e să venim cât mai degrabă în ajutorul studenților ca să scăpăm din ghiarele sărăciei și ale lipsurilor de tot felul. Altfel studenții români, lipsiți de mijloace, în loc să umple băncile universităților, vor umplea spitalele și cimitirele, iar locul lor va fi luat de studenții străini, care având cu ce învăța vor ajunge chiar în țara noastră slugile streinilor, ce ne vor stăpâni.

Cei dintâi, cari trebuie să sară în ajutorul studenților sunt țărani: întâi, fiindcă cei mai mulți studenți sunt feciori de țărani, iar al doilea pentru a înlătura stăpânirea străinilor, sub care dacă am cădea, cei mai nenorociți am fi tot noi țărani.

Să sărim dar în ajutorul studenților.

Înfrânați-vă și ce ar fi să dați pe beaură dați pentru studenți.

Dacă ve-ți face așa și din cel mai mic sat, încă ar ieși câteva mii de lei, iar din întreaga țară s'ar strânge zeci de milioane, care ar mântui studențimea română din sărăcie și lipsă spre binele și cinstea neamului românesc.

Frați țărani, deschideți-vă pungile și dați cu toată inima pentru studenții noștri, cari în cea mai mare parte sunt feciori de țărani.

Statul vostru în privința asta țineți-l la sf. biserică și ajutorul tot acolo îl adunați.

Banii trimiteți-i pe adresa ziarului „Universul” București, care adună ajutorul pentru studenți.

Rugăm ferbinte pe cucernicii preoți, pe înimoșii noștri învățători și pe toți slujbașii dela sate, să stea în truntea acestel trebi românești și creștinești.

„Vestitorul Satelor”.

dă și următoarele măsuri de șicanare, prin care fusese trecut poporul. „Sălașele” sau aranjamentele economice, pe cari iobagii și-le ridicaseră pe terenuri interzise de către domnul de pământ, au fost distruse; dar ei, totuși, și-le-au reconstruit în ciuda dispozițiilor domnului de pământ; — iar când a intervenit în acelaș senz județul, au distrus numai coperișele de paie ale sălașelor. De aceea li-s'a dat ordin nou, să le distrugă total în trei zile, dar numai foarte puțini s'au supus; deci au fost incendiate de miliție, în cursul investigației de acum.

Chiar și natura încă-și bătea joc de operațiunile dela Șepreuș. Înainte de a se depărta de acolo, comisiunea avea să fixeze hotarul dintre moșia nemeșului și terenul iobagilor. Au fixat semne de hotar și chiar și brazdă se trăsese; dar până a doua zi esundase, de nu se mai cunoșteau semnele.

În urma lucrărilor acestei comisii, dimpreună cu cei doi preoți, au fost închși în temnița comitatului 72 de șepreușeni, și numai 3 înși au fost lăsați acasă pe lângă cuvenită cheazășie.

Comisiunea, în raportul său mai aducea poporului nostru din Șepreuș și acuzația, că nu

vrea să-și plătească dările. Poporul însă printr'un atestat dela comună, redactat în 23 August acelaș an, avea pretenția de a-l lămuri pe primprocurorul județului, cu motivarea că ei nu sunt împotriva dărilor, ci numai că nu pot să primească pământuri mlăștinoase drept pământuri cultivabile (cum voia domnul de pământ) pentru bucate, căci în asemenea caz ar ajunge la cerșit (örökös koldusságra jutandunk) și la urmă ar trebui să piară cu toții.

Poporul, evident, era adus în extremă strâmtoare în privința asigurării existenței, din pricina lăcomiei domnului de pământ, care le mai coase în gât și un proces de revoltă agrară și acuzația de neachitarea dărilor publice.

Comitatul, la 25 August 1827, aduce judecată, care pentru cei doi preoți însemna despozierea lor de preoție și pedeapsa de închisoare pe trei ani. Astfel își primeau preoții un răspuns la cererea lor din 1823 pentru sesiuni parohiale dela domnul de pământ, precum și pentru că i-au găsit amestecați în „revolta” țărănilor. Sentința preoților mai fu aprobată și de Curie, iar preoților le rămânea singura nădejde de scăpare: recursul la împăratul.

Recursul din 26 Iulie 1825, al preoților, fu

trimis de cancelaria aulică din Viena la 5 Aug. comitatului, pentru a-și da părerea. Preoții se văierau că deja de un an gem în închisoarea comitatului și se căiau că, de răul amenințării lor poporului, s'au alăturat la acțiunea celor nemulțumiți de pe urma nizuințelor domnului său. Comitatul grăbește a răspunde (13 Aug. 1825) Curții, că împrejurările invocate de apelanți nu sustau și propune să se sustină pedeapsa, de carece condamnații nu sunt vrednici de clemența regală.

Astfel, preoții rămân să-și facă pedeapsa la comitat.

La începutul anului 1826 nu mai puteau suporta mizeriile temniței comitatense. De aceea ei cer, să intervină Episcopia să-și poată continua pedeapsa în mănăstire (concl. cons. N. 16 din 12 Ianuarie 1826). Consistorul face întrebare la comitat. Răspunsul, probabil, a fost negativ, deoarece preoții rămân și mai departe în temniță, până în 1827, când, după împlinirea osândei, se sulevează în Consistor (Protoc. ședințelor din 1827, concl. N. 206) întrebarea: dacă preoții pot fi admiși la slujbă precească.

(Stărușul în Nr. viitor.)

Indrumări pentru alegerea de deputat.

— Spre știință. —

— Sfârșit. —

Bărbații de încredere.

O mare și grea slujbă fac în mersul alegerii bărbații de încredere ai partidelor. Alegătorii, cari au prezentat propunerea de candidare pot pune și bărbați de încredere, în număr de 1—2 la fiecare secție de votare. Bărbații de încredere au dreptul de a controla, dacă alegerea se face după lege sau nu, ei pot înainta și plângeri în scris la protocol. Dacă propunătorii n'au numit bărbați de încredere, alegătorii din fiecare secție de votare să și-i aleagă și să-i înștiințeze președintelui cu 24 ore înainte de ziua alegerii. Fiecare partid are drept să pună câte doi la o secție.

Deoarece bărbații de încredere trebuie să grijească de mersul lucrurilor în cancelarie, ei nu pot ieși pe afară să țină legătură cu alegătorii, de aceea legea dă drept bărbaților de încredere, să-și pună ei alți oameni de legătură (incredințați speciali) cari să țină legătură între alegători și cancelaria de votare. Aceștia pot intra, ieși și vorbi cu alegătorii, și în cancelarie cu bărbații de încredere.

Oamenii de legătură încă vor fi înștiințați președintelui cu 24 ore înainte. Ei trebuie să fie în același număr pentru fiecare partid.

Bărbați de încredere și oameni de legătură este bine să fie alegători din una dintre comunele secției de votare. Trebuie însă să se aleagă oameni isteți și pricepuți. Dacă bărbații de încredere și oamenii de legătură sunt din altă secție, ori din alt loc, ei își vor dovedi dreptul de alegător cu carte de alegător sau în alt chip.

Datoria cea mai de căpetenie a bărbaților de încredere este de a împedea pe președinte de a face nelegiuiri. Ei sunt ajutați în datoria lor de către oamenii de legătură.

Oamenii de legătură sunt datori să observe pe lângă poruncile legii, și cele ale președintelui pentru susținerea ordinii. Dacă nu se supun președintele, le poate lua încredințarea. Alegătorii partidului nici atunci nu pot rămâne fără sprijin, legea le dă drept a trimite în locul lor alți oameni de legătură.

De aceea și în această fază a alegerii este de datoria alegătorilor și bărbaților de încredere față de nelegiuirile provocate de organele alegerii, de a-și apăra voința exprimată, ca ea să se audă în Adunarea, unde se fac legile, care ne cărmuesc peste toți, stăpâniri și popor.

În rezumat datorințele fiecărui cetățean în privința alegerilor :

1. Să se îngrijească să fie luat în lista alegătorilor.

2. Cu 8 zile înainte de ziua alegerii să-și scoată certificatul de alegător pentru alegerea de deputat, iar dacă a împlinit 40 ani și pentru alegerea de senator.

3. Sfătuindu-se cu toți partizanii noștri din aceeași secție cu 24 ore înainte de deschiderea alegerii să insinue 2 bărbați de încredere la președintele secției de votare, cari nu pot părăsi urna până la cunoașterea rezultatului și subscrierea procesului verbal.

4. În ziua alegerii imediat după deschiderea alegerii, dar mai târziu până la amiază să se prezinte în localul secției de votare înarmat cu certificatul de alegător și să-și dea votul pe candidatul partidului.

5. Să nu vă lăsați terorizați de nimeni nici ademeniți prin promisiuni, băutură sau bani, căci cine e slab, desigur își vinde conștiința, nu e vrednic să fie cetățean român, nici membrul Fasciei Naționale Române.

Plângeri.

Cum se poate că unica fabrică de ghiață din Arad s'a dat în arendă unui jidan? Și publicul fiind nevoit să își procure ghiață este exploatat de acel jidan, cerând pentru o tablă de ghiață 560 Lei, care anul trecut s'a vândut cu 300 Lei. Cum s'a făcut această arendare când știm că după legile în vigoare arendarea se face prin licitație publică ori prin publicarea unui concurs? și nu pe sub șubă! Oare cine a fost acest „binevoitor“ al românilor (?) și chiar a populației orașului Arad?

În restaurante — prin un neînțeles abuz, liber jaf al consumatorilor, s'a urcat cu 1 leu prețul la paharul cu bere. Nu am fost obișnuiți până azi să vedem nici o măsură față de specula mârșavă și scumpirea traiului din zi în zi, dar pretindem declarație categorică, cum se admite și până când acest fapt?

Ori, este știut că în ori care restaurant se vinde la an 3—400.000 pahare de bere, ceea ce înseamnă un câștig fabulos în punga proprietarilor de restaurante, atunci, când chiria li-s'a urcat abia cu 10—30.000 lei anual.

Că nu sunt încă bani mărunți înțelegem, dar cel puțin să între profitul în favorul orașului, pentru pavaj, luminat corespunzător, curățire a străzilor și scădere a impozitelor nenumărate, tot pe spatele nostru.

Acelaș lucru și scumpire scandalosă a unei cești de cafea neagră la 7 lei, dela 80—90 de bani, cât costă în realitate.

În atențiunea d-lui cons. agricol al județului Arad.

Domnule Consilier, ne luăm îndrăzneala a vă întreba, cum se poate că cei cinci sute optzeci de îndreptățiți din comuna Agriș nu primesc nici o brazdă de pământ, ori pentru ei nu e aceeași lege a reformei agrare? Și ce este mai mult, că în loc să primească, competența lor, li-se iau chiar și cele 400 jugăre folosite de ei în decursul alor 2 ani. Nu cugetați din ce vor să trăsască atâția orfani și văduve de războiu și alții bleși nenorociți, cari pentru întregirea țării și scăparea ei de dușmani și-au jertfit totul?

Toți domnii ofițeri și funcționari din Arad, cari au primit camere și locuințe rechiziționate, precum și proprietarii de case și locuințe sunt rugați să se prezinte în interesul lor Sâmbătă în 10 a l. c. la ora 5 p. m. la Prefectura județului, unde se va stabili chiria camerelor și a locuințelor.

Direcțiunea Uzinelor „Astra“ are nemărginita durere a anunța încetarea din viață a iubitului ei colaborator

Locotenentul-aviator în disponibilitate

Ioan Sava

mort la datorie în serviciul tinerei industrii românești a aviației în urma unui accident întâmplat în ziua de 7 Mai, ora 7⁴⁵ seara.

Îi vom păstra vecinic amintirea datorită celor harnici, cinstiți și curagioși.

Fie-i jârâna ușoară!

Direcțiunea Uzinelor „Astra“.

Un eveniment artistic.

Se anunță pentru 14 și 15 Mai reprezentațiile Teatrului Național din Cluj.

Este primul turneu oficial al Teatrului Ardelean care de 5 ani își continuă activitatea neîntreruptă în Cluj.

Pus sub directa conducere a dlui Zaharie Bârsan, care vine înconjurat de cele mai de seamă elemente ale teatrului clujan — turneul se anunță în condițiuni excelente.

Afișul cuprinde — în afară de d. Bârsan — numele cunoscuților artiști I. Stănescu-Papa, Neamțu Ottonel, Al. Ghibericon, Virgil Vasilescu, D. Psatta, Jeano Popovici-Voina, Ecaterina Stănescu, Jeana Șandru, Nunuța Hodoș și al altor douăzeci de artiști.

În prima seară se va juca admirabilul poem dramatic al dlui Z. Bârsan: „Trandafirii Roșii“ iar în a doua seară comedile: „Vicleniile lui Scapiu“ de Molière și „Morcovel“ de Jules Renard.

Găsim de prisos să mai recomandăm publicului aceste reprezentații.

Concertul Carmen.

Dela concertul dat de maestrul Vidu acum trei ani tot în Dumineca Tomii, rar mi-a fost dat să asist la o înălțare sufletească mai mare ca aceea pe care ne-a dat-o concertul Carmen atât la Catedrală, unde a oficiat serviciul divin chiar P. S. Sa episcopul Aradului I. Pap, cât și la Palatul Cultural, unde sala gemea de lume. Nu mai vorbim de executarea bucăților sub bagheta fermecată a maestrului Kiriak, ci ținem să relevăm câte-va din minunatele bucăți unele necunoscute nouă până acum: În ordinea programului am remarcat Sfânt, Sfânt al prof. Cucu, lucrat într'un original contra punct. Cristos a înviat duios și popular al Maestrului Kiriak. Ecoul de Lasus „Peste deal la nana 'n vale“, vestita cântare populară a maestrului Vidu, două bucăți mici și fine ca niște perle ale prof. Mandicensky din Cernăuți și în fine impozantul imn al încoronării al dlui Kiriak. Relevăm buna dispoziție în voce a dnei Locusteanu, care ne-a cântat câte-va bucăți foarte frumoase și regretăm lipsa din cauză de boală, a basului Folescu.

Încheem aceste câteva rânduri cu dorința de a mai asculta cel puțin odată pe an minunatul cor al Soc. Carmen din București. I. D.

RĂVAȘ E.

Mult stimat dle redactor,

Vă rog să binevoiți a da publicității următoarea întrebare:

O enigmă pe care nu o pot descurca, pentru ce recurc la opiniunea publică, să judece, lămurindu-mă din aceasta încurcătură: În comuna Dezna după războiul mondial, ne-a venit un oaspe nepoftit și astăzi a prins rădăcini, dominând toată valea Deznei. Bunul Dumnezeu ne-a înzestrat cu un aer atât de plăcut prin plaiurile acestea muntoase de vin din toate unghiurile țării pentru a se folosi de acest miros plăcut. Acest oaspe nepoftit (Illés Albert) ca să se pună și cu natura contra s'a făcut un depozit de gunoi în mijlocul satului concentrând circa 8—10 vagoane și care sta de luni de zile în mijlocul comunei. Tocmai acum atât pe sărbătorile catolice cât și pe ale noastre ne-a parfumat comuna cu un miros nu de tot plăcut și pentru ca să-și bată joc și mai tare de sărbătorile goimilor în Sâmbăta mare a dus 2 care, spărgându-i mișcând prin aceasta baccilli să ne dele un miros proaspăt infectând aerul și mai tare. În Mercurea paștelor (23/IV) a căpătat ordin telegrafic dela administrație că în termen de 24 ore să ducă gunoiul de acolo. Astăzi avem 4 Mai și gunoiul e tot acolo, așa execută acest domn milionar ordinele administrației. Întreb deci, cum se poate că un biet țaran dacă nu afară pe stradă, ci în curte are 2—3 căruțe de gunoi și nu îl duce afară pe câmp, vine pedepsit și acest individ ține în mijlocul satului luni întregi gunoiul și nici habar nu are, nimeni nu-i face nimic.

Noi trebuie să suferim și străinii să-și bată joc de noi. Până când?

Dezna, la 4 Mai 1924.

Un poporean.

Apel către poporul românesc!

Frați români!

Neamul jidovesc, putregaiul acestei țări cari de veacuri au sugrumat vîaga poporului nostru prin armele lor: „banul și presa” se revoltă astăzi contra legii prin care se îngreșește invazia puhoiului de perclunați din Ucraina (Rusia sovietică și Galiția.

Prin organul lor „Ujkelet” din ziua de 3 (Săbat) Maiu 1924, se reped cu toată ura lor contra legilor țării și fac apel la neamul întreg a-l lui luda, ca pe tot teritoriul scumpei noastre țări să organizeze centre jidovești cari să lupte, ca evreii ce au venit dela 1918 încoace să rămăie mai departe în țară, ca o plagă peste trupul nostru și în ciuda legilor țării.

F. N. R. care este gardianul de pază și ordine a-l României, aduce la cunoștința poporului, ca un strigăt de alarmă cazul noii încercări de subinare a statului, și cere ca toți să lupte, cu toate mijloacele și cu toate forțele lor contra organizațiilor evreești.

Știri de tot felul.

Conferință la Palatul Cultural. *Di col. inv. din război Demetriu Bardosi va ținea la Palatul Cultural în 15 a l. c. ora 18 (6) p. m. o conferință: „Idei, proiecte și fapte pentru ameliorarea vieții ofițerilor și funcționarilor activi și pensionari”.*

Intrarea gratuită. Pentru acoperirea cheltuielilor avute în legătură cu ținerea conferinței, dăruiri benevole se primesc la eșire cu mulțumită.

Spre știre. Membrii tuturor partidelor politice să binevoiască să ia la cunoștință odată pentru totdeauna, că gruparea FNR. nu este nici „unealta partidului liberal” — cum cred unii, — nici „o ramură a partidului averesc”, după cum afirmă alții și, în fine, nu este nici excepțional „dușmanul mai mare al nici unui partid politic d. e. al celui național ori țărănesc.”

In parte ne plac programele tuturor partidelor politice, dar — durere — trebuie să recunoască fiecare om cinstit că acele programe sunt bune numai pentru propagandă, de executat însă nu se vor executa nicicând, sau cel puțin până atunci nu, până nu vor fi conduse toate partidele numai de membrii lor, cari sunt absolut cinstiți și buni Români și cari vor ști, vor putea totodată să impue voința și autoritatea lor tuturor membrilor respectivelor partide.

Noi știm că fiecare partid își are aderenții lui plini de simț și conștiință națională, dar știm și aceea că acela de regulă sunt în minoritate și cam prea buni, prea iertători față de cei mulți imorali, cari nu au altă convingere și alt scop când se scriu în careva partid politic decât acela ca să facă afaceri să se îmbogățească pe spinarea altora și în dauna statului, alindu-se și cu dracul chiar contra tuturor, când este vorba de a-ș putea umplea buzunarul său.

Pe membri cinstiți ai tuturor partidelor politice îi iubim și, prețuim mai mult decât partidul lor însuși, dar pe cei păcătoși, pe cei șarlatani și imorali deasemenea îi urim mai mult de cât aderenții lor din același partid și nu-i vom cruța nicicând, să fie oricare ar fi ei.

Să se știe deci că suntem drepi și simpatizăm cu cei buni și ne este scârbă de cei falși, lași și gheșeftari în contul neamului.

— **Fascia Națională Română** desaproabă orice interviuri acordate ziaristilor străini din partea unor membri ai acestei grupări. Tot ce spune ori publică câte un membru singuratic în ziare străine, nu este altceva decât numai părerea lui individuală și nicidecum crezul, programul ori doctrina Fasciei. — F. N. R.

— Cu ocazia concertului dat în Arad de corul „Carmen” promițându-li-se locuitorilor de prin Podgoria — jurul Aradului — că vor avea seara tramvai special să se poată reîntoarce la vetrele lor, au venit foarte mulți, au venit cu mic cu mare, familii întregi să se delecteze în cântecile îngerești ale numitului cor.

Mare le-a fost mirarea când seara la gara tramvaiului electric după ce se urcaseră în va-

goane, li-s'a spus, că numai atunci va pleca tramvaiul dacă va plăti fiecare călător taxa de 41—45 Lei chiar și acela care va călători 1—2 stațiuni, 5—10 minute.

Opunându-se călătorii cari erau aproape toți intelectuali (medici, preoți, secretari, primpretori, învățători) și alții din comunele din jur — ce s'ar fi întâmplat dacă erau numai țărani (bűdös oláh) — s'a pretins taxa fixă de 2800 lei, iar când o parte a bieților oameni s'a depărțat de gară, s'a redus taxa la 1200 lei, peste 5 minute însă s'a dat avizul că nu mai pleacă la un caz tramvaiul.

Iată cum știu să-și bată joc străinii de noi. Ordinul a fost dat de un anumit domn „Grünzweig” (pe românește ar fi Ramură verde)

usca-i-s'ar sămânța!

El a fost cauza că mulți dintre acei cari mănăți de simțul național au venit să asculte cântece artistice românești, cântate de cel dintâi cor al României, au trebuit să-și ia noaptea copii în brațe să alerge pe la hotele cerșind camere de adăpost tot dela străini și să-și blesteme ceasul în care s'au decis să plece la Arad ascultând de Primării că vor avea la reîntoarcere tren special.

Sigur dacă acești domni dela *Uzinele electrice* n'ar avea ca scut, de paravan, în fruntea lor pe „domnii și fruntașii neamului nostru” cu cari ținuseră nu de mult banchetul, nu ar fi îndrăsnit să-și permită astfel de obrăsnicii.

— Cineva și-a bătut joc de poliția din loc alarmându-o că cu ocazia concertului corului „Carmen” vin studenții-fasciști din jur să demonstreze contra dansurilor(?) străine. Natural poliția a luat toate măsurile mobilizându-i pe mulți și, și mai natural, că fasciștii și studenții numai la demonstrație nu s'au gândit, căci doară întreg concertul a fost cea mai bună demonstrație fasciștă cu sublimele cântece naționale și pitoreștile porturi ale coristelor.

Cine a prostiit poliția sau dacă de fapt s'a temut pielea deocamdată se va fi scărpinat singur și va fi răs în pumni zicându-și: „paze bune trece primejdie rău”.

— Știu autoritățile competente din Arad, că după demontarea telefonului din comuna Pănatul Nou, s-a furat și se jură sârma de telefon dintre Glogovaș și Pănat, distanță de 8 km.?

— Știe dl revizor din Arad, că din cauza slabului domn învățător din comuna Glogovaș mulți Români s'au decis să-și trimită copiii la școala confesională străină, svăbească, luându-i dela școala noastră de stat?

Batjocurirea cultului ortodox în Cermel. În comuna Cermel vis-à-vis de biserica ortodoxă română se află cărciuma evreului Iosif Schwartz. Pe lângă toate că ordinul prefecturii interzicea orice petrecere din Joia mare până în ziua de sf. Paști, indivizi străini de neamul și de credința noastră (evrei și unguri) au benchetuit întreaga noapte de Vinerea mare între urlete infernale, cântând într'altale: „Valahi puturoși, valachi zdrențoși... etc.” și înjurând sărbătorile noastre. În zorii zilei când poporul încunajura biserica între cântece religioase cu făclii în mână, un fiu de al lui Israil (Ștefan Holländer) a aprins și el făclii așezându-le pe masă pentru ca apoi între cântece rușinoase să le lovească și răstoarne cu bas.onul.

Iată cei cari tipă într'una de toleranță, cum batjocuresc ce avem noi mai scump: credința noastră.

Cazul s'a denunțat prefecturii județene. Noi le dăm statul tuturor acelor, cari aud hule, batjocure la adresa neamului, patriei și bisericii noastre să le răsplătească îndată acelor indivizi hulitori, așa ca să le sară dinții ori creerii chiar. li sfătuim pe răspunderea noastră.

— Orice parale atât ca abonamente cât și ca ajutor pentru fondul de rezistență, se vor trimite strict numai administrației în str. Moise Nicoară nr. 1, iar personal se vor preda numai subsemnatului ori persoanelor împuternicite din partea mea, în scris, pentru preluarea paralelor.

Pentru sumele plătite altor persoane Administrația ziarului nu ia nici o răspundere. — Dr. Dionisie Benea, șeful Secției FNR. Arad.

— Din mai multe părți ni-se fac reproșuri că este searbăd ziarul, dal au oamenii dreptate, dar îi rugăm pe on. cetitori să nu-și uite că la noi este stare de asediu, și că nu putem publica ceea ce scriem, ci publicăm numai ceea ce putem, ceea ce ne permite cenzura.

— **„Voința Poporului nu are nici un fel de subvenții de nicăeri și trăește numai din plata abonamentelor, Vă rugăm deci achitați de urgență abonamentele adăogând și o sumuliță cât de mică pentru fondul de rezistență!**

— Duminecă s'a deschis expoziția de pictură și vase românești a dnei Letiția Stamatiad la Palatul Cultural. O dare de seamă mai largă o vom face în nrul nostru viitor.

Despre șezătoarea dela „Palatul Cultural” organizată de școala normală de fete în ziua de sf. Gheorghe, care în bună parte nu ne-a mulțămît, vom scrie mai multe în No. viitor.

Camarazii noștri din Miniș j. Arad sunt rugați să fie cu răbdare și încredere. Li asigurăm, că chestia cu „arama” va fi dată publicității și că păcătoșii și tâlharii își vor lua pedeapsa cuvenită. Bărfitorilor și celor cu musca pe căciulă le zicem: nici de disprețul nostru nu sunteți vrednici!

Guvernul bulgar a introdus din nou munca obligatorie. Astfel potrivit unei deciziuni a guvernului Tancoff, toți supușii bulgari între 20—40 ani fără îndeletniciri hotărâte, vor trebui să lucreze la refacerea drumurilor, șoselelor și stațiilor de utilitate publică.

Satul Vlaicu. Pretenii regretatului Aurel Vlaicu au ventilat ideea de a se schimba numele satului său natal Bințiți de lângă Orăștie luând numirea de „Vlaicu”.

Despăgubiri de război. Guvernul a hotărât să se plătească și în Ardeal a parte din despăgubiri, celor ce au suferit pagube de pe urma războiului. Despăgubirile se vor da în baza de clarărilor făcute de cei dăunați.

Redactor responsabil: CONSTANTIN SAVU

Nr. G. 8724—4—1923.

Publicațiune de licitație.

Pe baza decisului Judecătorei de ocol Arad nr. de mai sus, Violoncello, cuprinse în favorul lui „Victoria” institut de credit și economii Arad contra lui Ioan Dimitrie pentru suma de lei 5000 capital, interese de 6% dela 24 Martie 923, spese stabilite până în prezent în suma de lei 989 90, se vor vinde la licitație publică în Arad strada Ecaterina Teodoroi nr. 3 în ziua de 15 Mai 1324 d. m. la orele 3. Arad, la 22 Aprilie 1924.

George Ciupuliga.
exec. jug. regesc.

Nr. 1—1924.

Publicație de licitație.

Subsemnatul executor jud. prin această publicație, că în urma decisului Judecătorei de ocol din Nădlac Nr. G. 394—1923 în favoarea reclamantului Mihai Jencsik pentru suma cerută și accesorii, se decide termen de licitație pe 2 Iunie 1924 în comuna Nădlac (salase) No. 285 la orele 5 după masă, unde se vor vinde la licitație publică și anume o vacă cu culoarea albă și galbină circa 5—6 ani prețuită în lei 4000.

Nădlac, la 2 Mai 1924.

Szina
deleg. executor